www.svoboda-news.com

Entered as Second Class Matter [illegible], printed on the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office at Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXX. Число 196. Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 24. серпня, 1922.

VOL. XXX. No. 196. Jersey City, N. J., Thursday, August 24, 1922. THREE CENTS

20%-ОВА ПІДВИШКА ПЛАТЕНЬ 400,000 РОБІТНИКІВ У СТАЛЕВИХ ФАБРИКАХ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 22. серпня. — Е. Г. Гері, голова збору директорів Сталевої Корпорації Злучених Держав, видав нині офіціяльну заяву, що Корпорація підвисшить платню робітникам у своїх сталівнях о 20%.

Тепер робітники в фабриках Сталевої Корпорації Злучених Держав одержували по 50 центів за годину праці, а від 1-го вересня, 1922, коли ся постанова увійде в житє, будуть одержувати по 36 центів годинну працї.

Сю підвишку дістане 156,000 робітників Корпорації.

Сталева Корпорація Злучених Держав пішла у своїй постанові за Мидвейл Стіл Компанією, котра недавно проголосила у себе підвишку, а тепер за нею обома підуть другі сталеві фабрики, як Бетлегем Стіл Компені, Лекованна і Крушибел. Вони також небаром проголосять підвишку.

Загалом 400,000 робітників сталевих фабрик має на другий місяць одержати 20%-ову підвишку платні.

БЕЗУСПІШНА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ ПОЛАГОДИ СТРАЙКУ В АНТРАЦИТОВИХ КОПАЛЬНЯХ

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па., 22. серпня. — Мирова конференція між представниками власників копалень антрацитового угля і майнерських юній, яка тут тривала вже другий тиждень, не довела до жадного висліду.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ У СПРАВІ УГЛЕВОЇ КОМІСІЇ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 22. серпня. — Президент Гардинг настоює, аби до Федеральної Углевої Комісії не належали ані представники власників копалень ані майнерів, бо, на його думку, люди незаінтересовані у спорі можуть красше послужити для добра публики.

Палата послів і сенат годяться на погляд президента.

ГАРДИНГ НЕ ЇДЕ НА ВАКАЦІЇ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 22. серпня. — Президент Гардинг покинув гадку виїзду на вакації до Мусгарт, Ілл.

Від виїзду здержала його теперішня промислова кріза в краю.

Президент вважає, що без полагоди зелізничого й углевого страйку він не може виїхати на відпочинок з Білого Дому.

ДОМАГАЄТЬСЯ УСУНЕННЯ УРЯДОВЦЯ ЗА ВМІШУВАННЄ ДО ПОЛІТИКИ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 22. серпня. — Конгресмен Гилл з Меріленд, домагався нині в палаті послів усунення прогібіційного комісиенера Гейнса ізза того, що він мішається до політики.

ПІДВИШКА ПЛАТНІ НЕ-ЮНІЙНИХ МАЙНЕРІВ

ҐРІНСБОРҐ, Па., 22. серпня. — Власники копалень угля в повітах Вестморленд і Фает, в Пенсилвенії, постановили нині підвисшити платню не-юнійним робітникам у своїх копальнях о 47%.

Сю підвишку одержить до 40,000 робітників.

ФОРД БУДЕ ПАЛИТИ ЗЕМНИМ ОЛІЄМ У СВОЇЙ ФАБРИЦІ

ДІТРОЙТ, Мич., 22. серпня. — Управа Фабрики Форда в Гайленд Парк оголосила нині, що цілу сю фабрику заосмотрено в олійні пальники, які заступлять углеві печі на час недостачі угля.

Сю переміну переведено без страти часу для занятих у фабриці 42,000 робітників.

Для сього ужитку Форд вже замовив 12,000,000 ґальонів земного олію.

ІРЛЯНДСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО АРЕШТУЄ МІЛЮНИ ДОЛЯРІВ ДЕ ВАЛЄРИ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 22. серпня. — Один з тутешніх ірляндських лідерів, проф. Тімоті Смидді, одержав нині телеграму від Майкела Коллинса, голови ірляндського правительства, в якій він йому поручає, щоб наложив арешт на 2,300,000, які Імон де Валера зложив в нюйорських банках.

Сі гроші походять із збірки вчасі побуту Де Валери в Америці на бонди „Ірляндскої республики". Тоді зложено їх в нюйорських банках. Оставшу суму у висоті $2,300,000 Де Валера хотів далі уживати на „революцію" проти ірляндського правительства.

Одначе тепер сі гроші з поручення ірляндського правительства мають бути заарештовані і Де Валера їх не зможе добути.

Коли Де Валера їх стратить і вони підуть до ірляндського державного скарбу, ірляндське правительство виплатить власникам бондів зложені ними суми. В такому разі бондівці виграють.

СПРАВА БОНУСА ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 22. серпня. — Позавтра має прийти в палаті послів Конґресу на чергу справа бонуса для бувших американських жовнірів, що служили у світовій війні.

З його приводу заповідається ріжна боротьба між прихильниками і противниками бонуса. Одні і другі запевняють, що президент Гардинг стоїть за ними, але в поінформованих кругах заявляють, що хотяйби Конґрес ухвалив бонус, так президент його не підпише і відкине.

ПІЗВАЛИ В СУД МЕЙОРА МІСТА

Один податковець з міста Скенектеді, Ню Йорк, пізвав в суд мейора сього міста Джорджа Лона за зворот 8,524 долярів, які мейор мав побрати від властителів театрів рухомих образків і не звернув містови. Гроші, забрані мейором міста, були зложені властителями театрів яко милостиня за дозвіл на даванне представлень в неділю. Мейор мав видати їх без публичного рахунку. Мейор заявив в своїй відповіди, що він дуже радий процесови, бо він вияснить справу в тім згляді.

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК З РЕВОЛЮЦІОНЕРОМ

В горах Кетскилс забився нюйорський поліційний сержан Герман Бльом. Будучи на вакаціях, він вибрався в поле в товаристві своїх дітий. Побачивши на поли тарахкавця, він вияв з кишені малий автоматичний револьвер і стрілив до гадюки. Гадюка погибла на місци, а полісмен зложив револьвер до кишені. Забув однак при тім замкнути шрубку безпеченьства, яка не дозваляє револьверови випалити в кишені, вкладаючи його в кишеню, він нехотячи потиснув за курок, і револьвер випалив ще раз і поцілив його під груди. В небезпечнім стані відставлено раненого до найблизчого доктора, котрий зараз зложив його на авто і погнав з ним до шпиталя. Нещасний, однак, помер в хвилі, як шпиталні послугачі зносили його з авта до шпиталю.

СТРІНУЛИ ЛЕДОВІ ГОРИ.

Залоги скандинавського корабля „Геліг Оляф", що приїхав в понеділок до порту в Гобокен, Н. Дж., каже, що минувшої пятниці їх корабель бачив височенні ледові гори, підносячися на яких 150 стіп понад поверхню моря. Мрака спала на море, і корабель мусів їхати дуже поволи. Нагло мрака піднялася, і здивовані пасажири побачили зараз перед кораблем велику ледову гору. Кількох пасажирів здоймало фотографії з гори, а один з фотографів просив керманича підплисти близче до гори. Керманич про таке навіть чути не хотів.

ВИКИНЕНІ НА ПІСКОВУ ЛАВУ.

Поліції в Раковеї, під нюйорській купелевій місцевости, побачила в ночи з неділі на понеділок ракети (вистрілений високо в гору штучний огонь), такі, як се їх викидають на знак небезпеки з корабля. Сейчас водний відділ нюйорської поліції спустив на воду велику поліційну лодь, на котру всіло трох подісменів. Вони поїхали в напрямі ракети і заплили на піскову лаву в раковейськім заливі, на котрій вони й нашли 9 жінок, 4 дітий та 8 мущин, що попередного дня вибралися ловити рибу на повнім мори, але були загнані бурею на піскову мілину.

АВЕРЧЕНКО НА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

До Праги приїхав відомий російський письменник Авреченко. Він улаштував у провінціональних чеських містах ряд літературних вечерів із продукцією своїх творів. На днях Авреченко виїздить на Прикарпатську Україну, де має замір поновити свої вечіри.

ЗАХОДИ КОЛО ОСНОВАННЯ ЛЮДОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

З ініціятиви нюйорської Ліґи Горожан відбулася дня 4. липня нарада Делеґатів Українських Громад з околиць Ню Йорк. Між іншим рішено дати ініціятиву до улаштовання популярних научних викладів „Людового Університету — для Американських Українців.

У виконаню сеї ухвали відбулася в Ню Йорку в Народнім Домі дня 8-го серпня нарада відпоручників Українських організацій з Ню Йорку і околиці, на котру явилось около 35 учасників. Ся нарада вибрала Комітет до переведення популярних викладів житє. В склад сего Комітету входять: Др. Льовгин Цегельський яко голова, п. Василь Кузів з Блумфілд яко заступник, п. Гр. Герман яко секретар, о. Володимир Сполітакевич яко касієр, а пп. Др. М. Кадець і Др. Семен Демидчук яко члени. Комітет сей є тимчасовий і буде доповнений на слідуючій нараді відпоручників Українських організацій.

Отсей Комітет на своїм першім засіданю дня 11-го серпня уложив лісту викладових тем, як як також лісту прелеґентів, Людовім Університеті. Обі ліста не є замкнені, і Комітет жде дальших пропозиций в тій справі.

Спільна нарада будучих прелеґентів і Комітету є назначена на день 25-го серпня на год. 3-ту по полудни в льокали Укр. Інформаційного Бюра під числом 30 Іст 7-ма ул. в Ню Йорку.

НЕ ПУСКАЮТЬ КОМУНІСТА З РАЮ В ПЕКЛО...

Іміґраційні власти постановили не пустити до Злучених Держав московського комуніста Йосифа Зозловського, що на кораблі „Селтик" старався передістати з большевицького раю в капіталістичне пекло Америки.

Іміґраційні урядники розслідили його справу та прийшли до переконання що Зозловський правдоподібно стане жити публичним коштом, а не працею своїх рук. Його вже видали з Анґлії анґлійські власти за комуністичну аґітацію.

В КИЇВІ ЗГОРІЛА БІБЛІОТЕКА.

„Новое Время" доносить, що в Київі згоріла бібліотека Володимирського університету.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ГОЛОС ПРО КОНФІСКАТУ ДУХОВНОГО СЕМИНАРА У ЛЬВОВІ.

„Корієре д' Італіа" з 27. липня в статейці п. з. „Польське правительство конфіскує церковні добра у Східній Галичині" пише:

„Польське правительство заревірувало тими днями палату українського духовного семинара у Львові, аби примістити там почту й телеґрафічний уряд. Супроти сього настрій поміж вірними пригноблюючий, тим більше, що побоюються, що це може бути початком вилаштовання дібр уніятсько-католицької церкви у Східній Галичині. Акт польського правительства є вкінці ще болючійший о стільки, що в справі семинара велися довгі і мозольні переговори поміж тим правительством і нунцієм у Варшаві, в тім часі, коли ним був теперішний папа.

ЗРАДЛИВІ ВУСИ.

В однім місточку недалеко Рівного вдовець, оженився із старшою вдовою, яка мала 16 літну Катю. Вдовець не довго любив свою жінку, а коли вона занедужала і почала їздити до лікарів, то він забув її зовсім і звернув свої симпатії до молоденької Каті. Катя любила иншого хлопця і проганяла безпощадно вітчима від себе. Залюблений вітчим взявся на спосіб. Одного дня він зачув, як Катя вечером змовлювалася в саді із своїм улюбленим і назначувала йому стрічу в ночи на бальконі поверхового дому. Вітчим задумав використати підслухану розмову. В ту хвилину, як в ночі молодий хлопець хотів драбиною дістатися на бальком, він вийшов з кривіки, прогнав залюбленого парубка і користаючи з темряви сам поліз драбиною до Каті в надії, що Катя його не пізнає. Катя справді не пізнавши вітчима, пригорнула його сердечно — але при поцілунку пізнала, що се не її безвусий улюблений, а вусати вітчим. Зачувши вуси на свойому личку, розгнівана Катя штовхнула вітчима разом з драбиною і непрошений гість полетів стрімголов на землю, побачив здорово свої пристаркуваті кости. Ся неудачна любовна пригода дійшла до відома хоровитої жінки невірного аманта — та стала жерелом веселих балачок в цілій околиці.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА

„СВОБОДА"

приймає замовлення на друковане тікетів, розкидок, афішів, членських книжочок, статутів, книжок, коверт і листових паперів для Братств, Товариств і Сестрицтв, часописів і всіх инших річий, що входять в склад друкарських робіт.

РОБОТУ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ІРЛЯНДСЬКІ РЕПУБЛИКАНЦІ ЗАМОРДУВАЛИ ГОЛОВУ ПРАВИТЕЛЬСТВА ВІЛЬНОЇ ІРЛЯНДІЇ, МАЙКЕЛА КОЛЛИНСА

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 22. серпня. — Ірляндські повстанці замордували нині вечером в Бендон, коло міста Корк, в південній Ірляндії, Майкела Коллинса, голову тимчасового правительства Ірляндської Вільної Держави і головного команданта Ірляндської армії.

Ірляндські повстанці вже здавна робили змови на його житє і засідались, щоб його убити. Кілька разів заговір їм не вдався. Аж нинішнього дня осягнули свої злочинні наміри.

По втраті Артура Ґриффита і Майкела Коллинса нове ірляндське правительство потерпіло велику втрату, одначе сим републиканські загорільці нічого не осягнули, бо нарід не пійде за ними, але радше звернеться проти них за убитте загально любленого лідера Коллинса.

АВСТРІЯ ХОЧЕ РАТУВАТИСЬ ПЕРЕД КРАЙНОЮ РУТНОЮ

ВІДЕНЬ, 22. серпня. — Австрійський премієр Зайпель оголосив нині комунікат про свою розмову з чеськословацьким премієром д-ром Бенешем.

Зайпель питався д-ра Беноша, чи слід Австрії звертатись до Збору Ліґи Народів, який сходиться на другий місяць в Женеві, у Швайцарії, аби розглянула економічний стан Австрії і зарядила що у її крайній руїні, та, чи слід Австрії глядати політичного й економічного союза з якою другою державою.

Др. Бенеш відповів, що радить Австрії звертатись за помочю до Ліґи Аародів, бо знає, що є держави, які раді би їй помогти, але не радить їй глядати союза з якоюнебудь другою державою, бо досвід не розвяже таких питань в Середній Европі, але треба для сього обдумати якусь одну методу розвязки.

ІРЛЯНДСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ХОЧЕ СКЛИКАТИ ПАРЛЯМЕНТ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 22. серпня. — Ірляндські державні війска виперли вже републиканських повстанців з усіх важнійших осередків в Ірляндії і є вже панами ситуації в краю.

Тепер вже могло би ірляндське правительство приступити також до спокійнійшої праці і скликати парлямент (двоє ерін) для ухвалення найважнійших законодатних постанов.

Поправді ірляндський парлямент мав зібратись уже сеї суботи, але в ірляндських урядових кругах заповідають, що скликанне сесії буде ще відложене на якийсь час, аби покищо не повстала теж горяча боротьба і в парляменті.

ЧЧЕРІНА ВИКИНУЛИ З ПОЇЗДУ В БЕЛЬҐІЇ

ГЕРБЕСТАЛЬ, Бельґія, 22. серпня. — Експресовим поїздом Кельн-Остенд їхав московський большевицький комісар заграничних справ Григорій Чічерін в товаристві других комісарів, в дорозі до Лондону.

В Гербесталь, на бельґійській границі, їх задержано і завернено назад до Німеччини, з уваги, що не мали віза (потвердження) бельґійського консуля в Кельн.

Чічерін і товариші оправдувались, що вони не хотять висідати з поїзду в Бельґії а тільки хотять переїхати через Бельґію зелізницею, але бельґійські урядники сього не слухали, викинули їх з поїзду і завернули до Німеччини.

СПРАВА ДОВГІВ ЕВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ В АНГЛІЇ І В АМЕРИЦІ

ЛОНДОН, 22. серпня. — Анґлійці вижидали, що Америка дасть урядову відповідь на ноту лорда Балфора у справі довгу Анґлії в Америці і довгів алянтів в Анґлії, але досі не діждались.

Натомісць почули відповідь американської преси, яка заявила, що Америка не дарує Европі 11 міліярдів долярів, поки вона не перестане оружитись та воювати.

Анґлійська преса невдоволена із сеї однодушної відповіди американської громадської думки. Вона пише, що виходить на таке, що Анґлія може дарувати другим алянтам їх довги в Анґлії, але Америка свої довги буде стягати, і тоді Анґлія своїм довжникам подарує, а вірителям має платити. В сей спосіб Анґлія підкосила би свій промисл і свою торговлю на довгі часи.

Таку розвязку анґлійська преса вважає прямо неможливою з погляду анґлійських економічних і політичних інтересів.

АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО АВСТРІЮ, ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ, НІМЕЧЧИНУ І ФРАНЦІЮ

БЕРЛІН, 22. серпня. — Сюди приїхав Американець Джеймс М. Кокс, бувший ґовернор стейту Огайо і демократичний кандидат на президента з 1920 року. Він обїхав автомобілем богато европейських столиць, а тепер прибув до німецької столиці.

Каже він, що його поїздка по Европі упевнила його про потребу співділання Америки з Европою для ратовання Европи і для інтересу Америки.

Він каже, що Австрія находиться в передодні повної руїни. Ратунок її бачить тільки в злуці з Чехо-Словаччиною, що яку висловлюється з великим признанням.

Каже він теж, що Німеччина і Франція однаково находяться в розпучливому економічному положенню.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ -

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ГОСТИНА МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО В У. Н. СОЮЗІ.

Його Ексценція митрополит Андрій Шептицький відвідав дня 21. серпня с. р. нашу інституцію коло четвертої години сполудня. Головний предсідатель разом з другими головними урядниками привитали його в дверях інституції і попросили загостити до убікацій інституції. По оглянению друкарні митрополит увійшов до кімнати принять, де посидів около годину, розмовляючи з усіми присутними і розпитуючись про нашу організацію та її видавництва. Також оглянув перші річники видавництва „Свободи". Виходячи з інституції, позволив на памятку відфотографуватись з усіми присутними на сходах інституції. Відтак попрощався з усіми, желаючи нашій інституції як найкрасших успіхів, та відійшов до дому місцевого українського пароха.

ВЧІМСЯ ВІД АМЕРИКАНЦІВ.

Коли федеральний уряд отворив недавно одну школу для підготовлювання американських ветеранів до ріжних професій, то до сеї школи зголосилося десять разів більше аплікантів, як в ній було місць.

Недавно знов відбулося урочисте свято тринайцятої річниці вечірних кляс при так званій міській колеґії („каледж") Ню Йорку. На святі виявилося, що 13 літ тому школа почала свої вечірні кляси з 202 учениками, а нині має їх вже понад 7,000. Показалося також, що успіх сеї спроби був товчком для других колеґій та університетів.

Коли зважити, що вечірні кляси подають по більшости науки людям, занятим цілоденною працею та ще до того обтяженим родинними обовязками, то дістанемо гарний образ розуміння ваги науки для практичного життя серед Американців та американських іміґрантів.

Колиб хто так завлав собі труду та угрупував студентів ріжних вечірних шкіл після національности, то показалобся певно, що Україні стоять тут на однім з послідних місць. В українських іміґрантів не то, що нема ніякої охоти до науки, але навіть серед жмінки інтеліґентів трафляються „проводирі", які підсувають лайливе значіннє таким словам, як: студент або ученик. Завелась в нас загальна погорда до всякого, який відчуває потребу підучитися чогонебудь. Головною ціхою українського іміґранта можна назвати сурумудре переконанне про свій всерозум. Нема просто в Америці народа, так закоханого в свій розум, як Українці.

Наслідки безкрайної гордині на свій розум бачить всякий. Загальна дезорґанізація; розбитте національне, політичне, релігійне; розщіплюванне навіть запомогові акції на десятки дрібних не орґанізацій, а гурттків, — се все в найбільшій мірі простолінійний потомок нашого нескінченого зарозуміння на „наш, простий, хлопський розум". Загальна економічна слабість української іміґрації се другий наслідок української зарозумілости на домородний розум.

Доки в українських іміґрантів не настане кращого розуміння ваги науки, поки вони не стануть краще, як досі покарируватися з тої нагоди до науки, яку дає Америка зі своїм високо розвиненим шкільництвом, так довго в нас не може йти до кращого. З огляду на наближаючийся початок шкільного року всі свідомі української родичі повинні подумати про те, що зробити для здобуття кращої освіти своїх дітий та нашого народа. Кождий, що гарно горлає про забинанне народної освіти окупантами України, повинен теж стати серед наших людий проповідником повного поживтковання практичними американськими школами.

МОСКОВЩЕННЄ УКРАЇНИ.

Зі Львова доносять:

В державних установах на „радянській" Україні впроваджено побіч української також російську мову, яко рівнорядну. В школах та університетах зрівнано обі мови. На університеті в Камянці Подільскому виклади й урядованне ведуть в українській і російській мові. Подібно є в загальних і середніх школах. Комісарем освіти на „радянській" Україні іменований московським урядом за згодою харківського родовитий Москаль з Курська, Буссанов. Він прибрав собі урядовий псевдонім „Гринько" для зазначення свого мнимого українства.

Так виглядає федерація з Москвою...

ЗАЛІСЕ
ПОВІСТЬ ОСИПА МАКОВЕЯ,
друге справлене виданнє брош. 1.00 в оправі $1.25

Замовлення висилайте враз з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

БЕЗЗУБА ЗЛІСТЬ.

Наші старі „приятелі" про „український сепаратизм у Чехах." — Один Крамарж ще тримається! — Погрози, які нікого не лякають.

(Від спеціального кореспондента „Свободи")

З усіх держав, де українська еміґрація скупчилася в більшій кількости, Чехословаччина найкраще до нас ставиться. Що правда, коли доходить до міркування „реальної політики" то й ця держава з легким серцем жертвує українськими інтересами на власну користь. Так було при заключенню договору з Польщею, коли Чехословаччина заявила про свою „незацікавленість" у справі Східної Галичини. Так було при заключенню догвору з совітською Росією, коли Чехословаччина зобовязалась видалити всіх діячів, що активно працюють проти большевиків.

Хоч спритний Бенеш і пролив при цій нагоді лицемірну сльозу над безталанною Україною, що гине під колесами реальної політики, але справи це не змінило.

Проте в справах культурних і чисто національних поступова Чехословаччина без сумніву широко йде нам назустріч. Не обходиться й тут без маленьких „прикростей", як от, прим., заборона українського студентського зїзду. Але загалом українській еміґрації всетаки найлекше дихається в Чехословаччині. Тут є український вільний університет, тут одкривається українська хліборобська академія (в Подєбрадах), тут українські збігці дістають таку-сяку допомогу, яка ратує їх од голодної смерти й жебрацтва.

Та маємо на світі добрих „приятелів", для яких і ця дрібка гостинности є сілою в оці. Перце місце серед цих щирих приятелів українського народу займає добре старе „Новое Время", відновлене в Білгороді на гроші „братушек" Сербів. Про сни, які сняться цьому малошановному органови московських чорносотенців, я вже свого часу писав до „Свободи". Нині хочу оповісти, яким заздрісним окном дивиться нововрменський на ту скромну гостинність, якою користується Україніці в Чехословаччині.

У числі 374 „Нов. Вр." знаходимо вступну статтю під красномовним титулом „Український сепаратизм у Чехах". Стаття починається сердитим запитанем до чеського уряду: „Якими міркуваннями керується воно, сіючи розбрат між двома найблизчими братами, великоросами та „малоросами"?"

Далі наводяться поодинокі точки для обґрунтовання цього страшного злочину. Отже насамперед: український студентський зїзд. Чи „Нов. Время" посоромилось чи просто не догадалось закинути чеському урядови, на що він дозволив цей зїзд, але закидає воно лише одно: „чому орган президента Масарика подавав прихильні звіти про цей зїзд?" Дійсно, страшний злочин!

Другий злочин: президент Масарик дня 16. марта приняв делеґацію українського вільного університету, складену з „відомих українських екстремістів" проф. Колесси, Смальстоцького та инших. Слідом за Масариком делеґацію приняв др. Бенеш. Знов страшний, нечуваний злочин! І звідси висновок: „чеський уряд цілого нішов назустріч українському сепаратизмови"...

Нарешті, третій і найстрашнійший злочин: на всесвітнім конґресі професорів вищих шкіл, що від 13. до 16. травня відбувався в Празі, українському вільному університетови „була зроблена особлива честь" — його ректора обрано в число почесних президентів. І знов той самий смертовбивчий висновок: „одним словом, український культурний і державний сепаратизм стрічає в Празі особливе поперте"...

Один лише Крамарж ще тримається, й „Новое Время" дуже його за це хвалить. У той час, як орган президента Масарика „Прагер Пресце" давав прихильні звіти про український студентський конґрес, орган Крамаржа „Народні Листи" не обмовився про нього ані словом. „Скільки ми не шукали в цій газеті якихнебудь заміток про цей конґрес, ми їх не знайшли", — з задоволенням констатує білгородська кацапська шмата. І тут же з похвалою додає: „ми це вважаємо дуже характеристичним і цілком достойним тої позиції, яку заняв у російськім питанню п. К. Крамарж".

Ми це також уважаємо дуже характеристичним, але ставимо це на карб не твердости політичних переконань п. Крамаржа, а тому звичайному в житейському фактови, що п. Крамарж свого часу мав щасте одружитися з донькою великого московського фабриканта Абрикосова й взяти за нею кілька міліонів російських рублів — не нинішніх обезцінених, а старих золотих рублів. Скринька просто світиться...

Та Крамарж — ще не ціла Чехословаччина. „Новое Время" це знає й тому воно грозить Чехам: „спасибі сердечне скаже вам руський нарід!"... Це означає: прийде ще колинебудь коза до воза, й тоді їй дадуть багогом за її нинішні грізні супотти „єдиної неділимої Росії" й за її поперте українського сепаратизму.

Можна собі уявити, яке приголомшуюче враженнє зробить ці погрози в Празі. Певно президент Масарик, прочитавши цю статтю, цілу ніч не спав, а Бенеш кілька днів ходив сам не свій. Аж по кількох днях вони отямились і згадали мудре слово, яке Толстой колись сказав про російського письменника Андреєва:

— Він брехун, а мені не страшно!...

Зрештою, „Новое Время" лякає не самих Чехів, а також нас. „Коли настане час, ми певне потрафимо порозумітись з Українцями без всякого посередництва". Як так „Новое Время" буде з нами порозумівтись, це ми вже знаємо з тих снів, які йому сняться: „Призначається львівський губернатор граф В. А. Бобринський головним начальником Галицької Руси"... А закордоном ще десь вештаються такі „спеціялісти" для українських справ, як епископ Євлоґій, В. Шульгин, молодший Столипин, А. Ренніков. Знайшлася-б і для них праця, коли-б дійшло до „порозуміння" з Українцями після нововрменського рецепту!

У цілій цій пригоді найцікавійшим є те, що нововрменці ще й досі щось бубонять про український „сепаратизм". Слово „сепаратизм" означає „відокремлюванне". Від кого-ж то ми не повинні відокремлюватись? Од большевицької Росії — так її самі нововрменці не визнатью і не вважають за Росію. А иншої Росії нема, вона була та загула й ніколи знов не повстане. Чи то-ж жадають од нас московські чорносотенці, щоб ми трималися фікції, щоб ми сиділи й плакали за тою тюрмою, що нас колись душила й мало не задушила?

Хвалити Бога, хоч у Чехословаччині наша еміґрація тіснійше згуртувалась, взялася до праці й чесно трудиться над утворенням кадрів для будовання нової, вільної України. І спасибі сердечне Чехам, що вони, хоч оглядаючись на всі боки, а все дають нашим культурним робітникам якусь змогу працювати. Але тут під боком притаїлись старі гадюки й сичать: сепаратизм, зрада, мазепинство... Хай сичать: отруйні зуби їм повиривано.

Берлін, 8. серпня. **Радянин.**

НА ФОНД ФЕДАКА.
(Через „Свободу").

Йосиф Зазуляк з Worcester, Mass. прислав $3.00

Попередно оголошено $218.75
ЗАГАЛЬНА СУМА $221.75

ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Йосиф Зазуляк з Worcester, Mass. прислав $3.00

Попередно оголошено $44.13
ЗАГАЛЬНА СУМА $47.13

ФОНД ГОЛОДУЮЧИХ
(Через „Свободу")

Йосиф Зазуляк з Worcester, Mass. прислав $4.00

Попередно оголошено $80.31.
ЗАГАЛЬНА СУМА $84.31

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. Д. — „Пісня про Україну" не буде друкована.

П. К. — Активна боротьба в Галичині вже розпочалася. Маєте правду, що не можна ждати на цілковите банкротство Польщі і аж тоді зачати борбу. Потреба боротися без впину, так, як боролися Абрамс перед сімсот літ. І так само, як з Америки ішли люди і гроші на помочі Ірляндії, так само треба учинити і нам. Але понад всьо найважнійше для нас — народня користь!

Л. С., Ню Йорк. — Помістимо дуже радо, як вже вибереть комітет для допомоги Вашому селу, Ушня. Із цього буде користь, бо будуть знати Ваші відносини, до кого писати і пересилати жертви.

З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Виняток із листу, який нам прислав д. Мик. Ільків із Елизабетпорт, Н. Дж.

Чехи, Тошів, 24. VII. 1922.

...Тобі може описати Никола Барчук, котрий так само зі мною перебув европейську війну при машинових ґарах. Що ми оба перебули, того не списавби на воловій шкірі! Повернувши з московської неволі, поровзалі Австрії, вступив до нашої Національної Армії і боровся проти Ляхів, а також і проти Москалів, через 2 роки на Великій Україні. Мене Ляхи, хорого на тиф, забрали у неволю, де нас страшно катували і кінське здохле мясо їсти давали. Прийшла відтак катастрофа нашої армії, а я утік з ляцького полону і перехованеєц дома від лютого до червня 1920. В тім місяци мене забрали Ляхи і завезли до Львова, а звідтам до Домбя коло Краковa, де я перебув „плач і скрежещ зубов" через 8 місяців, від 6. жовтня до 10. січня, 1921, коли то мені удалося єще з одним товаришем підкупити польського жовніра за 100 марок від одного. В цей спосіб вдалося мені вдруге утечи з ляцького пекла, у XX. столітю не єсть до повірення! До дому я не утік, але через Карпати на Чесько-Словенську територію, пішки за 10 днів. Голод, холод і вуші мало не зїли чоловіка. Вже тут у таборі 2 роки з накладом сиджу. Розуміється, обдертий, голий, босий. Чекаємо рішення в справі Галичини. В случаю, коли не визнають на нашу користь, то прийдеться нам хочаби з камінням і зубами йти проти Ляхів. Раз мати родила, раз умирати треба!... Тиждень тому недавно минув, як нас кількох прийшло тут на кватири в Тошові. Деколи заробимо на папіроси, як натовчемо досить каміння, а поза тим чоловік голий і босий. З гризоти аж посивів'єм!... Сповни мою проську, а саме: там, у Америці є богато з Джуркова, а я від жадного не маю адреси. Я мав, але Ляхи всьо мені знищили. Тому що я тепер у великій біді, хотівбим мати хотяй від декого адресу. Може би дехто з них змилувався та хоч одного доляра післав у листі. Прецінь ви знаєте там добре, яка лиха доля бє нас, жовнірів галицької армії! І з дому, через проклятих Ляхів, жадної помочі не можу одержати від свого батька. Колиж не годен ніхто із вас помочи, то бодай напишіть пару слів — так лекше буде.

Прошу я отсих знакомих обізватися до мене: Івана Атаманюка з Канади; Василя Сенькія з братом, з Америки; Марцінка Сеньків, та взагалі всіх краянів із села Джуркова, які будуть читати отсе моє письмо.

Войчук Іван,
син Марцінка з Джуркова.

Адреса: Vojczuk Ivan, Velk. Stat., Tosov posta, Mezirici u Oprocnavych, Cechy, Europa.

ПОДЯКА.

(Ця подяка прійшла з краю на руки Григорія і Семена Мисаків в Джерзи Ситі, Н. Дж.).

Піддубці, дня 20. мая, 1922.

До всіх жертводавців в Америці!

Перші слова, якими до Вас, Дорогі Братти і Сестри і всі жертводавці відзиваємся, се слова великої подяки за Ваш щедрий дар, котрий Ви зложили і вислали нам 6. марта в сумі 690.300 мк. Чекалисмо довший час, але врешті дочекалисмо. Перед кількома днями надійшло нам з Угнові на почті 690,300, котрі Ви нам вислали. Стало нам се дуже в пригоді, бо якраз вже робота розпочалась в до 1. жовтня має бути все готово. Але буде це не мало коштувати, бо 6½ міліона. Ми вже трохи мали матеріялу, а 4½ міліона мусимо дати грішми. Сума затрашнюча, але якось помалу поступаємо вперед і то власними силами, бо всюди нас відправили тільки теплими словами і на тім кінчилось. Але так трохи Ви Дорогі Братти і Сестри допомогли, а решта люди складають, тягнуться з останного, бо як може знаєте, що у нас то годі далі буде витримати, то податки то данини, то Бог зна що еще придумають ті непрошені опікуни. На сім кінчимо то-наше писанне і еще раз сердешно як уряд громадський, уряд парохіяльний і видія читальні дякуємо за Ваш щедрий дар і за Ваші труди, котрі Ви до сего посвятили.

ЗА ЧИТ. ПРОСВІТИ В ПІДДУБЦЯХ:
Олексій Бурда, голова.
А. Журавельний, секретар.

ЗА УРЯД ГРОМАДСЬКИЙ:
Гринь Боднарчук, війт.

І від мене прийміть сердечну подяку. Ваші ті жертви свідчать о Вашім привязанню до св. церкви і обряду нашого. О Ваших сім церкви дві зістав завідомлений наш Вс. Еп. Ординарій в Перемишли. Честь Вам!

о. Володимир Папп,
парох Піддубець.

Збірною займалися: Семко Мисак, який зібрав в Джерзи Ситі $110, Григорий Лисак зібрав в Майнервиль $57, а Григорий Мисак зібрав в Перт Амбою $30 — разом $197.00. За пересилку заплачено $2.00, а за $195 переслано до краю 690.300 м. п.

Котрі люди із Піддубець не зложили еще жадної жертви на тамошню читальню, хай не гнуться, пересилать чимскорше на руки нашого комітету в Джерзи Ситі на адресу: Григорій Мисак, 54 Sigg St., Jersey City, N. J.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ.

I. Перша підмога від опікунів.

Дня 19. серпня с. р. вислало Товариство Української Молодежи в Ню Йорку суму $150.00 українським студентам в Европі. Гроші ці походять від опікунів, а призначені є вони для слідуючих студентів:

Балицький Левко	$ 5.00
Бойко Павло	5.00
Вересюк Петро	5.00
Гілецький Микола	5.00
Дуденко Володимир	10.00
Зиньо Михайло	5.00
Камінський Епіфамій	5.00
Колтунюк Роман	15.00
Коморовський Теофіль	5.00
Копоба Петро	10.00
Кривовяза Олекса	5.00
Мінчак Михайло	5.00
Ортинський Іван	15.00
Ортинський Отар	15.00
Свобода Евген	5.00
Тимчук Михайло	5.00
Шемеляк Михайло	5.00
Яшин Василь	15.00
Разом	**$140.00**

Разом $140.00 до Праги на адресу Студентської Помочі в Празі чеками долярових чч. 32806 і 32807.

Кучковський Теофіль	$5.00
Станюр Осип	5.00
Разом	**$10.00**

Разом $10.00 до Відня на адресу студентського Товариства „Січ" чеком А. Е. К. 2,571,586.

Хоч не така ся посилка, як треба було сподіватися, то всетаки буде вона записана золотими буквами в історії української еміґрації в Америці. Божся посилка зробила добрий початок в добрій та важній справі, в систематичній підмозі українському студентству в Европі.

Тож на сьому місци належиться признанне тим опікунам, від яких походять підмога. Треба сподіватися, що за їх добрим приміром підуть і инші громадяне та товариства і що слідуюча посилка буде включати імена всіх оголошених студентів.

II. Виказ жертв на „Фонд підмоги української студентам на чужині".

Сальдо з останнього звіту	$ 8.31
Гр. Саляк Бродальбін, Н. Й.	5.00
Вас. Сікора, Ню Йорк, Н. Й.	1.00
о. Н. Підгорецький, Ню Йорк, Н. Й. (замість тікету на реферат, устроєний Т-вом)	2.00
Ліґа Амер. Горожан та Ветеранів, Ню Йорк (збірка)	3.65
М. Іванівський, Шікаґо, Ілл.	3.00
Ант. Лемішка, Вебстер, Масс.	5.00
о. Н. Н. Троїй, Н. Й. (через „Свободу")	2.00
Разом	$29.96

З того вислано до Відня разом з посилкою підмоги від опікунів $27.00, з того $3.00 студентови Рибакови в Празі (після бажання жертводавця). Решта т. є. $2.96 остається в касі товариства.

До тепер вислало наше Товариство з цього фонду $1,198.00 на підмогу українським студентам в Европі.

Товариство і на дальше проводити-ме той фонд, щоби дати змогу всім тим, що не можуть стати сталими опікунами, причинитися своєю жертвою до підмоги українському студентству. Тож продовжуй громадяне і товариства зволять присилати хочби і найменші жертви на адресу скарбника Товариства: Walter Yarema, 115 Ave. A, New York, N. Y., з зазначенням, що жертва є призначена на „фонд". Всі жертви будуть оголошені в українських часописях, а будуть вони розділені між українських студентів в Відни та Берліні.

III. Виказ опікунів.

Крім попередно оголошених зголосилися опікуни для слідуючих студентів:

Українська громада в Міннеаполіс, Мінн. крім попередно оголошеного **Теофіля Кучковського** ще для трох інших студентів, яких імена оголоситься пізнійше. Перша місячна рата для тих студентів є в касі товариства.

Василеви Клеман, Аллентавн, Па., на його жадание призначено **Епіфамія Камінського,** ч. 88.

Церков Сошествія св. Духа, Честер, Па. для Василя Яшан, ч. 250.

Братство св. Петра і Павла, Карнеґі, Па., для студ. **Михайла Зиньо,** ч. 78.

О. Олекса Пристай, Карнеґі, Па., для студ. **Павла Бойко,** ч. 34 з Синчі, Полтавщина. Опікунами сього студента є жертводавці-парохіяне сеї місцевости, на яких інтенцію відправляти-меться акафист що другої неділі кождого місяця. В той спосіб помагає нам о. Пристай розвязати питанне про винахід опікунів для тих студентів, що походять з Придніпрянської України.

Михайло Гуль, Михайло Левицький, Михайло Соболь, Д. Грабський, Гр. Степаник, М. Куць, Клівленд, **О.** для одного студента. З огляду на се, що вибраний ними студент вже мав опікуна, їм запропоновано вибрати іншого.

Братство св. о. Николая, ч. **12 Провидіння,** Рочестер, Н. Й., для студ. **Миколи Нездійминога,** ч. **153,** якого призначено братству на бажанне.

Товариство Вільні Козаки, від. 316 У. Н. С. в Рочестер, Н. Й. для одного студента інженерії, якого назвиско пізнійше оголоситься.

Братство св. Михаїла, Дітройт, Міш. для студ. **Михайла Гупаловського,** ч. 44.

Комітет пятьох, Бруклин, Н. Й., а то: **о. Володимир Лотович, Дмитро Тихий, Петро Свидзінський, Іван Рибак, Стефан Бемко,** для студ. **Миколи Гілецького,** ч. 46.

о. Склепкович, Геркімер, Н. Й. для двох студентів.

Парохія в Геркімер, Н. Й. для двох студентів.

Парохія в Ютиці, Н. Й. для двох студентів.

До тепер отже зголосилися опікуни для студентів під чч. 1, 14, 21, 44, 46, 59, 78, 88, 101, 102, 107, 108, 117, 150, 153, 159, 160, 192, 197, 208, 218, 225, 236, 238, 250. Для 12 студентів зголосилися опікуни, що не подали назвиска студента. Разом отже є опікуни для 36 студентів, а **Ви або Ваше Товариство будете опікуном для решти студентів. Тож не ждіть, а сейчас повідоміть нас якого студента Ви собі вибрали. Пишіть на адресу Ukrainian Y. M. & W. Ass'n, 30 E. 7th St., New York City,** а грошеві посилки прямуйте на адресу скарбника товариства: **Walter Yarema, 115 Avenue A, New York City.**

В Ню Йорку, дня 19. серпня 1922.

ЗА ТОВ. УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДЕЖИ В НЮ ЙОРКУ:
Богдан Каштанюк, голова,
Володимир Ярема, скарбник,
Осип Білоган, секр.,
Григорій Герман, фін. секр.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ.

ЧИ ВИ, ЧИ ВАШЕ ТОВАРИСТВО ВЖЕ ДАЛО ДОКАЗ, ЩО РОЗУМІЄ ВАГУ ОСВІТИ? ЧИ ВАШЕ ТОВАРИСТВО, А ТИМСАМИМ І ВИ ВЖЕ СТАЛИ ОПІКУНОМ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА В ЕВРОПІ? ЯК НІ, ТО ЗРОБІТЬ СЕ СЕЙЧАС! Виберіть одного студента і повідоміть про се Товариство Української Молодежи в Ню Йорку на адресу: 30 E. 7th STREET, NEW YORK CITY.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ

Українці та Українки:

Памятайте, що $5.00 дасть одномісячне удержанне українському студентови в Европі. Причиніться отже до поширення освіти між українським народом. Не вагайтеся, а ще сьогодня вишлість отцей витинок на адресу: **Ukrainian Young Men and Women's Ass'n, 30 East 7th Et., New York, N. Y.**

Я (ми) низше підписаний(ні) зобовязуюся(емося) посилати що місяця по $5.00 на удержанне студента(ів) .....

.....

Прошу(симо) уділити нам близших інформацій що до часу та роду студій названого(них) студента(ів).

Імя і назвиско .....

.....

Адреса .....

ОБРАЗЕЦЬ ФАБРИКИ TRUMBULL STEEL COMPANY, WARREN, OHIO, ГДЕ ПРАЦЮЄ ПОНАД 5000 МУЩИН.

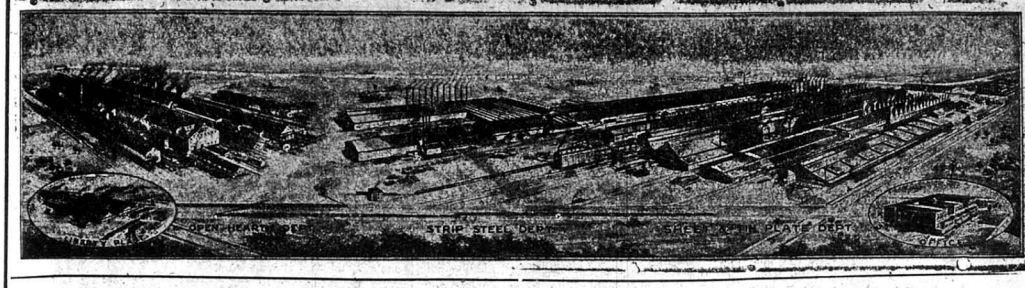

КОЖДИЙ ДОБРИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН

ПРОЧИТАТИ СЕ ПРО

WARREN, OHIO.

Одно з міст где **ТРАФЛЯЄТЬСЯ БІЛЬША НАГОДА В ДНЕШНІХ ЧАСАХ** ніж **В БУДЬ КОТРИХ ИНШИХ МІСТАХ ПОДІБНОЇ ВЕЛИЧИНИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ** є місто **WARREN, OHIO.**

WARREN, є другим з найбільших фабричних міст в Mahoning Valley в Східній части Огайо. Воно знаходиться межи Клівеляндом а Юнґставн, Огайо, і є сполучене желізницями та стріткарами з повисшима містами а також з другима як Akron, Ravenna, Kent Niles. Girard, Ohio i Sharon, Farel, New Castle, Beaver Falls і Pittsburgh, Pennsylvania.

WARREN є правдиве фабричне місто. Його майже 50 **ФАБРИК забезпечують ПОСТІЙНЕ ДОБРЕ ПЛАТНЕ ЗАНЯТТЯ** для около 3.500 робітників, яких платня **СВОЄЮ ВИСОТОЮ ДОРІВНЮЄ В КОЖДИМ ИНШИМ МІСЦИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ. В ТЯЖКИХ ЧАСАХ. ФАБРИКИ МІСТА WARREN. СУТЬ ПОСЛІДНІ В ЗАСТОЮ ЗАМИКАНЮ РОБІТ, А ПЕРШИМИ В РОЗПОЧАТТЮ НАНОВО РОБІТ З ПОВОРОТОМ ЛІПШИХ ЧАСІВ.**

WARREN, OHIO ТАК СКОРО РОСТЕ що його фабрики **НЕМАЮТЬ ПОДОСТАТКОМ РОБІТНИКА**, з причини що се нове місто та по причинам недостачі мешкальних домів, где небудь сего, богато жонатих мущин пішлоби працювати за так високі платні як платиться в місті **WARREN.**

Розуміючи се положення Newton Realty & Construction Company, згодилася дати кождому доброму **УКРАЇНЦЕВИ** спромогу поміститися в сім проспеpуючім в Огайо місті, предкладаючи на продаж лоти знаходячіся в Trumbull Cliffs Addition зараз в сусідстві великих обшарів, власність великої Trumbull Cliffs Company. **ГДЕ ПРАЦЮЄ ПОНАД 5000 ЛЮДИЙ І ГДЕ ЯВЛЯЄСЯ ВСЕ ПОТРЕБА СОТКИ ДРУГИХ ДОБРИХ ПОСТОЯННИХ РОБІТНИКІВ, ЗА ДОБРОЮ ЗАПЛАТОЮ** в Sheet Mills, Rolling Mills, форнесах і других робітнях.

МІСЦЕВІСТЬ TRUMBULL CLIFFS ADDITION власність Newton Realty & Construction Co., лежить межи South Highland і South Tod Евню і є **ЯКИХ ПЯТЬ МІНУТ ХОДУ ВІД NEW SOUTH MAIN УЛИЦІ, ВХІД ДО TRUMBULL ФАБРИК.** Хто небудь, хто купить лоту в Trumbull Cliffs Addition, небуде мав жадного клопоту дістати **ДОБРУ РОБОТУ З ДОБРОЮ ПЛАТНЕЮ** в Trumbull Steel Company робітних або в котрих небудь инших 50-ох фабриках.

Лоти в **TRUMBULL CLIFFS ADDITION СУТЬ РІВНІ І СУХІ.** Ціни лотів від $300 в гору. **КУПУЮЧИ ОДНУ З СИХ ЛОТІВ БУДЕ ПОЧАТОК ВАШОГО ЩАСТЯ І ДОБРОБУТУ.**

В WARREN Є ВЖЕ БОГАТО ДОБРИХ УКРАЇНЦІВ. ВОНИ ЗАРОБЛЯЮТЬ ВІД $4. до $7. ДЕННО. ГДЕКОТРІ З НИХ ЗАРОБЛЯЮТЬ ВІД ВІСІМ ДО ДВАНАЙЦЯТЬ ДОЛЯРІВ ДЕННО А ГДЕКОТРІ НАВІТЬ ВІД ПЯТНАЙЦЯТЬ ДО ДВАЙЦЯТЬ ДОЛЯРІВ ДЕННО.

ВИ МОЖЕТЕ ТАКОЖ СТАТИСЯ ЧЛЕНОМ ЩАСЛИВИХ В WARREN, OHIO.

Як що Ви непрацюєте тепер і хочете прийти до доброго міста где щось роботи, где є більша нагода для стаціпної праці як где-небудь інде в Злучених Державах, або коли і працюєте тепер, однак незарабляєте досить або не подобається Вам теперішне Ваше положенє і хотілибисьте умістити ся в лінній місцевости, напишіть письмо до Newton Realty & Construction Co., 214-217 Home Savings and Loan Bldg., Yongstown. Ohio., сейчас, або коли живете близько прийдіть до нашого офісу, а ми покажемо Вам і вдоволимо Вас, та докажемо що Ви будете щасливійшим, богатшим чоловіком коли **УЛЬОКУЄТЕ ГРОШІ В WARREN, ПОСЕЛИТЕСЬ В WARREN І БУДЕТЕ ПРАЦЮВАТИ В WARREN.**

ВАЖНА ЗАМІТКА ДЛЯ БИЗНЕСМЕНІВ!!!

WARREN, OHIO не тільки потрібує робітників, але тут є велика нагода для бизнесменів також. Тут є сколька добрих бизнесових лотів на продаж в Trumbull Cliffs Addition і як що Ви сим заінтересуєтеся, ми дуже радо дамо Вам близші інформації і факти за нагоди в **WARREN, OHIO.**

"Cheer Up" — **THE NEWTON REALTY & CONSTRUCTION CO.,** **214-217 Home Savings & Loan Bldg.,** **YOUNGSTOWN, OHIO.** — "Cheer Up"

НА ЖНИВАХ В ГАЛИЧИНІ.

З дороги життя.

Заворушилися наші села, наповнилися гамором і піснями широкі поля. Надходять жнива, наймилійша пора для селянина, пора збору овочів свойого труду.

Хвилюють стиглі жита як море, стелиться кланяється ниженько женцям пра пшениця. І що дняростуть, виринають копи — як зорі на небосклоні у присмерках вечірніх.

І де кинеш оком, всюди полями розсілися женці, розбрелися ланами косарі. Ступають повільно і крок за кроком... бренькотять коси об зрошені отави, шелестить під серпами колосисте жито, падаючи до долу...

Пісня бродить цілий день понад полем, блукає по межах, по свіжих стернищах безкраїх...

Ось ідуть хлопці-молодці рівною лавою, вимахують блискучими косами, тнуть зелену отавицю, піт стікає потоками по їх обгорілих чолах, а вони співають, розсипають перли на покоси...

Слухаю пісні і дивуюся: знаю тих женців — не пізнаю їх, чув я тут нераз уже пісні, але не такі, чув я нераз співи, але инакші.

Був колись час, що я малим ще самотні, хлопцям вибігав із сільської хатини до женців у поле слухати їх пісень. Була опісля пора, коли я на вакаціях слухав ті співи і поїв ними свою молодечу душу... І діялося так, що я блукав по межах, любуючись піснями женців, тоді, як у мене був чужий багнет при боці, а я приїздив на село, щоб хоч хвилинку глянути на рідні поля...

І чув я завжди одні і ті самі пісні — пісні кохання, туги, смутку і покутної неволі, безрадного страдання.

Але тепер хтось приніс нові пісні. Хтось, з відкись дістав нових листочків і вплів їх у вінок народної Музи, якісь нові незнані тут китиці покладено на скрань душі простолюдя. Яж тямлю, тямлю. Я чув колись тут кождої днини:

...Ой вийди, вийди господаренько,
Поклонися низенько...
Щоби зжали ми тай пшениченьку
Гей раненько, раненько...

І чув я тут пісні про любощі кохання, чув я тут пісні про тугу удовиці, чув я тут пісні сирітські, невеселі. Село знало тільки співи про смуток і горе одиниці, про радощі і веселощі.

Село наше не знало пісень, в яких чувся би голос цілого народу, не знало мельодій, в яких бреніли би гомони душі цілої нації. Село наше жило колись своїм життям, воно ще не вміло співати про народні бої і змагання, про радість побіди і смуток та горе поборених.

Але така пісня вже зродилася у нас, зродилася з крови і мук народу. Великі події ударили як молотом, скували пісні самотніх одиниць у всенародні співи.

Між нашими женцями явилася пісня, якої од віку не чули наші розлогі поля, наші рідні села.

Родилася пісня, в якій відбилася туга за волю, як у зеркалі. Радіє душа, слухаючи нових пісень, що заблукали в найглухійший куток нашої землі.

Ось бачу, бачу... Ідуть женчики, йдуть косарі; одні спочивають на стернях, другі зносять снопи до полукіпків — і пісня стелиться на стернях мов ніжне павутиння:

Йде піхота, йде кінпота,
Котяться гармати.
Гей, гей, а все Галичане
Кінця не видати.
Поспішають Галичане
Піт їм очі виїв.
Гей, гей! Генерали кажуть:
— На Київ, на Київ!
А нам дані дівчата — мов стиглі ластівок розсипалося по панському, не свойому лану.

Жнуть чужу пшеницю і виспівують:

Ой у лузі червона калина
Похилилася...
А ми тую Славну Україну...

. . . . . .

Кінчиться пісня, косарі заправляють коси і балакають між собою. І розмови у них якісь не такі, як колись. Чую розмови не лише про танці, забави і про ласки дівочі...

Парубки згадують минуле, споминають свої бої за рідну землю, згадують широкі простори України...

І чомусь зітхають сумно і тужать за минулим, за втраченим... дорогим, незабутим...

Борці народу кинули іскру — а пісня рознесе її усюди, як розносить вихор полумя пожежі з хати до хати, з села до села... Рознесе пісня полумя і запалить серця мідіонів...

Хто вслухався в розмови і нові співи женців, той знає, що події останніх літ заворушили душу села мов камінь кинений у тихе озеро, сонне непорушне. Нові пісні говорять, що велике терпіння викресало нову силу в народі.

Слухаю пісень і знаю — що зерно кинене там, на полі бою, рознесене крилами пісні, не згинуло притоптане ворогами, але впало глибоко в селянську душу, як в добру землю. Засів політий не дощем, а кровю, мусить дати плід.

Зерно кинене великим трудом, крівавим трудом запускає коріння і прозябає.

Будуть колись жнива.

Чмелик.

(Гр. Вістник).

ШВЕДСЬКО АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

Скора пасажирська обслуга з Ню Йорк до Гамбурґа і Ґданьска. Кораблі просто через Готенбурґ (Швеція) до Ґданьска. Ціна дорога водою—зміна кораблів в дорозі.

S. S. STOCKHOLM 5. вересня, 14. жовтня

S.S. DROTTNINGHOLM 23. вересня, 28. жовтня

Ціни 3. класи: до Гамбурґа $103.50; Данціґа і Піллав $106.50; Лібави і Мемеля $107.

Подорож тріває 12 днів. Пасажири 3. класи їдуть в каютах на 2 або 4 осіб.—Непотрібно шведського віза. В справі шифкарт і паспортів годиться до місцевих агентів.

New York Office: 24 State Str. Chicago Office: 70 E. Jackson Str.

ДОПИСІ

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Віче в справі помочі голодним.

Дня 6-го серпня скликано у нас віче, на котрім обговорювано важнійші справи провіденської громади, як також найважнійшу справу голодуючих на Україні. На віче прибули і з других місцевостий люди, як з Вонсакет, Менвіл і Сентерфолс. Не забула загостити також купка ренеґатів, новочасних яничарів-москвофілів. Отся то кліка приготовилася розбити віче. Тільки завдяки холоднокровности президії удалося привернути порядок. Предсідателем вибрано М. Чагарина. Секретарювали: І. Гурбель і Н. Пшоновський.

Під теперішну хвилю у нас, в Новій Анґлії, мов язва грасує від якогось часу так звана боротьба релігійна. Людці, а радше недолюдки підозрілої марки вештаються поміж громадами української еміґрації одні будьтоби як попи, то знов як дяки, музиканти, або таки як колектори на якісь церкви. Тота голота, пустившися „на пся", а почасти знайшовши собі симпатиків поміж темними людьми, робить кепський інтерес для себе, а еще гірший для народної справи. Де така „бранжа" покажеся, то за кілька місяців її побуту витворюєся така атмосфера, що людині із здоровим хлопським розумом приходиться встидати за ту страшну темноту деяких частин нашої еміґрації і тратиться навіть надію на лучше у нашому народі.

Перший з ряду реферував о. Юрій Крупа парох з Вунсакет. В півторагодинній бесіді, представляв, які наслідки поносить нарід в будуччині, коли він не звертає уваги, або маловажить хочби найменші вибрики зідіоватілих одиниць чи то гуртка, будьто на поли народнім чи релігійнім.

Наші кацапчуки аж мліли зі злости чуючи правду в очи. В справі голодуючих на Україні реферували слідуючі доброді: Ремінник, С. Лемішка і Ґурбель, закликаючи до єдности, а до боротьби з яничарами.

По скінченню рефератів д. М. Баворівська і д. М. Пшоновська зібрали на голодуючих $23.11.

Іван Гурбель,
М. Пшоновський,
секретарі віча.

НАСТРІЙ В ГАЛИЧИНІ.

(Із листу, писаного до Степана Замори).

Дорогий брате! Доношу Вам, що ми Богу дякувати всі здорові, лиш поводженіє наше не єсть веселе. Виглядаємо сеї веселійшої хвилі, але не знаємо, звідки і коли ми її побачимо. Листів від Вас ми отримали три, котрими ми дуже врадувались. Ми тут нічо не знаємо, ми тут мусимо бути глухі і німі на нашій землі. Так нам глухо і темно як в ямі. Колим читав сей кусок часописи який Ти мені в листі прислав (це був витинок зі „Свободи") то аж сльози мені покотились, що народ на чужині так собі весело і свобідно жиє, а ми тут, на своїй рідній землі, невільниками єсьмо. Як довго це буде, то Бог хиба знає. Був'ж'ем вже у трох війнах, і з охотою пійшов би і в четверту, але лише за нашу справу, бо вже неможна та все дивитись...

*

Із писаного виходить, що настрій в Галичині є такий, що потреба сподіватися безвпинної борби українського населення проти ляцьких наїзників.

ЯК СТАРИМ Є ЧОЛОВІК?

Люди мусять навчитися, що вони є цілковито залежні від внутрішного обігового системи і що суть так старі як їх артерії. Умірковaність у всім повинна бути засадою, відповідна дієта, вправи і достаточна скількість сну і спочинку; — ото провідні лінії лїдання, котра повинна бути уважно і безуслівно захована. Однак найважнійшою річию єсть звертанне пильної уваги на травлення і видїлювання. Коли терпиш на брак апетиту, затвердження, гази в жолудку, болї голови і відчуття загального ослаблення, Тріпера Гірке Вино є вам тобі помочне скоро і рішучо. Воно чистить жолудок і внутренности, помагає травленню, привертає апетит і взагалі відновляє енерґію. Тріпера Гірке Вино є тепер уважане як одно з конечностий житя, а кождий аптикар або продавиця лікарств має його на складі, або охотно дістане. Настаявайте одиак, щоби дістали правдиве Тріпера Гірке Вино, котре знаходиться на американськім ринку збуту через 33 лїт кождої мінути, дня і ночі та здобуває більше приятелів.

COLGATE'S чистить зуби досконало і не стерає зубної поливи. Він помагає заховати зуби.

Купіть рурку днесь

25c.

CUNARD ANCHOR

НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ.

Найшвидша водна дорога.

Виїзд під особистою орудою з безпосередними пересідками в Саттемптоні, Данціґу, Ґдині, Мемелю і Лібаві на одним з найбільших і найшвидших пароходів, які відходять з Ню Йорку кождого вівтірка.

Каюти для всїх третьокласних пасажирів.

МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНҐАРІЯ

Пересилка гроший до Совітської Росії і на Україну під повною ґарантією.

Також платні наперед тікети з Совітської Росії.

Жадайте книжочки.

За шифкартами й інформаціями звертайтеся до наших аґентів.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.

Учіть ся АКУШЕРІЇ в нашій школі або в своїй хаті від нашою дирекцією; старанна, цілковита і скора наука; приймаємо кождого часу. По уділенню видаємо ДИПЛОМ. АДРЕСУВАТИ: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 833.

ЗНАНИЙ УКР. ХИРОПРАКТОР

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рішні задавнені недуги так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН не уживаючи медецини.

Переконайтеся, увірите.

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th St.

Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. вечер.

В неділі від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St.

Вівторок, четвер, суботa, від 12. до 8. вечер.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. полудни.

111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304—2nd AVENUE,

межи 17-ою а 18-ою улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.

Порада дяром.

DR. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK

Межи 4th Ave. а Irving Place.

Години від 9. рано до 8. вечер.

В неділї від 9. рано до 4. попол.

French Line

НСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ

S. S. PARIS . . . . . Sept. 13, Oct. 4

Знамениті вигоди—кабіни на два чотири і шість людий — умивальні і вода в кождій кабіні. Їдальня, кімнати для курців, бара, ґольфу, отверті накриті поклади, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Переводчик на кораблях.

Спеціяльний корабель S.S.Pologne получується з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Лібави. Французьке віза не потрібне на американських і українських пашпортах.

По всі дальші інформації голоситься до місцевого Французької Лінії аґента або офісу компанії

19 STATE ST., NEW YORK, N. Y

ПАНОВЕ СЕКРЕТАІ БРАТСТВ! ТОВАРИСТВ РІ І УРЯДНИКИ

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

КОЛИ ВАШЕ БРАТСТВО ЧИ ТОВАРИСТВО ПОТРЕБУЄ НАРОДНОГО АБО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРАПОРА, ЦЕРКОВНИХ ХОРУГОВ, ЛЕНТ, ВІДЗНАК, ШАПОК АБО ИНШИХ РІЧИЙ, ТО ЗВЕРНІТЬСЯ ДО НАС З ЗАМОВЛЕННЯМИ.

МИ Є ЗАМИ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІ ЦІНИ ЯК ДЕИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:
АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРАПОР

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.25	$4.00	$5.25	$7.25

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР З ГЕРБОМ НА ОБІ СТОРОНИ

2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство чи Братство потребує все до публичних виступів, як наради, нікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами та й шапками. — Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий. Ми удаємо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальог з відрізами і подаємо Вам декладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y.

ВІДРОДЖЕННЯ

роман ЛЬВА ТОЛСТОЯ, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, в оправі **$2.75**

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

PITTSBURGH, PA.

Заходом бр. св. Івана Хрестителя, від. 96 У. Н. Союза в Пітсбург, Па., на Свят Сайд, відбудеться

ВЕЛИКЕ ТОРЖЕСТВО ПОСВЯЧЕННЯ НОВОГО УКР. ПРАПОРА

в понеділок, дня 4-го вересня (на Лейбор Дей) о годині 10-ій рано.

На се торжество запрошується всі Братства і Товариства як з Пітсбурга так і околиць.

Вечером того дня відбудеться ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в церковній гали при 7-ній і Карсон улиць.
96,98,02,03 КОМІТЕТ.

УКРАЇНЦІ З ГАРТФОРД, КОНН. І ОКОЛИЦІ!

Майор міста Гартфорд уділив позволенє на так званий „Flowers Day" на 2-го вересня в суботу сего року, т. є. продавати в той день цвіти на стрітах, та збирати гроші для голодних на Україні.

Щоби сей день добродійства і милосердя від чужинців приніс хосенну поміч голодним, проситься всіх Українців, мужів, жінок і дівчат не лише взяти участь в роботі в згаданім дни, але також прибути на нараді в справі „Flowers Day" до церковної гали, 23 Walnut St. на 12. годину по Службі Божій в неділю, дня 27. серпня с. р.

Дівиці з Ню Брітейн поможіть також, а ми Вам колись віддяччимось.
95-97 КОМІТЕТ.

CARTERET, N. J.

Заходом спів. тов. Бояна при церкві св. Вм. Димитрів в Картерет, Н. Дж. відограються представленя

НА СІНОЖАТІ

Л. Яновської

— і —

СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ

Стародуба

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 27. СЕРПНЯ С. Р. в гали церковній, 645 Roosevelt St., Carteret, N. J.

Початок точно о годині 7-ій вечером.

Управитель Р. Дмитрів,

Ціни місць: 50 і 35 центів,

Всіх Українців і Українок як місцевих так і поблизьких, сердечно запрашаємо.
95-96

З КРАЮ.

(Виїнток з листу).

Павлова, дня 12. липня 1922.

Дорогий шваґре і сестро. Дношу вам, що у нас тепер страшна суша. Вже довший час одну ніч нема. Жнива вже зачинаємо, тілько що страшно горячо. Тепер я вам напишу, як нам поводиться під славетною Польщею. Правда, що „уженда" суть їх еще якийсь час, але здається вже недовго. Бо если буде так овдще, то в Галичині запанують Жиди і над цілою Польщею, а решта заберуть другі держави за довги. Жиди мають міліярди гроший, а Поляки мають міліяри довгів. Навіть не мають чим мостів направити на Сяні, а прнові мости і мови нема. Тепер, як хто іде, то тільки каже: дзень добри пане Янкель, або пане Срульку. Оттак підлещуються Жидам „пнове Поляци", але то їм нічого не поможе, бо тепер на Жиди кінець зроблять. Із тими „данинами", з ріжними податками і асекурацінями, то мало чоловікови голова не облізе.

П. В.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василя, від. 3359 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться о 6. годині вечером в суботу, дня 26. серпня в гали Укр. Громади під ч. 610 Саут Америкен стр. На порядку нарад є дуже важні справи до полагодженя. Незявившіяся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — І. Сорока, пр.; В. Скольський, секр.

ШИФКАРТИ,

паспорти, висилка гроший, справи потрібні, чесно і тано особисто або листовно полагоджує

John Haniak, нотар
613 CARSON STR. S. S.
PITTSBURGH, PA.

ПІЛСУДСЬКИЙ.

„Ґазета Варшавська" доносить, „Для характеристики духового стану, в якому находиться начальник польської держави Юзеф Пілсудскі, незвичайно цікавим є фраґмент розмови, яку він мав недавно з делеґацією центрових послів, поданий в нинішному „Ґонцу краківскім". Подаємо дотичний уступ в цілости:

„Підчас останньої кризи являлася у начальника польської держави делеґація центральних послів для пертрактацій. Коли розмова не вязалася начальник польської держави заявив „крутко і вензловато": — Коли сей стан потреває довше, кину одностріймі, зложу гідність начальника, видам маніфест до населення і піду на вулицю. Вам здається, що тільки ви зуміете промовляти до вулиці?! Але коли тоді буде потрібно основних засобів для очищення атмосфери, я не завагаюся. А коли один з послів хотів виясняти, що таких засобів не буде може потрібно, заявив йому пан начальник польської держави.

— Вас першого змете сей рух. Вас першого застріляють.

Колиб пан прокуратор хотів з того приводу виточити слідство служимо іменем свідків"...

УБИЙСТВО.

В Устечку біля Заліщик невідомий бандит замордував купця Мойсея Коха, ограбивши у нього поважну суму гроша.

ФАРМИ!

ЧИ ХОЧЕТЕ МАТИ СВІЙ ГАВЗ АБО ФАРМУ?

Подумайте! Ви вже десять літ в Америці, кождого місяця платите 20 чи 30 долярів ренту. Тим місячним рентом виплачуєте газ БОСОВІ, а не СОБІ.

Зачніть від нині виплачувати місячним рентом газ для себе, не для боса.

Вам потрібно лише тисячу долярів, а станете властителем свого гавзу.

Продаєм і купуєм фарми, газвн, бучерні, ґросерні, кенди-штори.

Прийдіть або пишіть на адресу:

K. BAHREY,
245 Court St., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 100 акрів земл., 8 коров, 2 кон., 200 курий, новий дім з 12 кімнат, 2 бани, 2 хліві, 2 другі будинки, тулиця, машинерія; близько школи і міста, на добрій дорозі. Ціна $5000 на малі сплати. Голосится до: **F. Postemskyj, Box 67, Columbia, Conn.** 96-97

СПРОДАМ свою 85 акрову фарму. Земля вироблена, без каміння і рівнина, з чого 20 акрів ліса і пасовиско, 9 добрих під близкою будинків, дім на 10 помешкань, сад, великий збір з поля, дри, стейтовій дорозі, 2 милі від міста, 2 кони, 4 корови і всей реш. машини. Ціна $3.200. Властитель **Jakob Drozenko, R. F. D. 1, Broadalbin, N. Y.** 96-200

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Заяве листе" й „Великі щоковини". У біографиїнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75. в полотняній оправі $3.40.

Замовлення посилайте на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую в Америці Ґаврила Ґаміняніна, справі **МИКАЙЛА ЮРКЕВИЧА**, родом з Теребовлі, Гал. Хтоби про него знав або він сам, хай зголоситься на адресу: **Michael Rugowsky, 556—9th Ave., New York City (1st floor).** 92-97

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує посади. Уміє провадити хор, вести школу, пропхвальну і представленя. Священики або парохії зволять писати на адресу: **Дякоучитель, 141 S. Orange Avenue, Newark, N. J.** 96-98

АДВОКАТ ДР. МИХАЙЛО ЗАХІДНИЙ буде вести від 1-го вересня 1922 свою канцелярію в Бберсжаях, ручно. 96-97

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Нове лекарство від усіх рак, як почечення, попарення, порізання, при врізаниюся застановит кров без жадного болю. Се лікарство повинно бути в кождій хаті, у кождого барбера. Ціна фляшки 75 цент. і $1.50. Голоситися до: **John Manelich, Box 251, Youngsville, Pa.** 90-91

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недужі мужцин, женщин і дітий.
Найсмодерніший електричні апарати.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

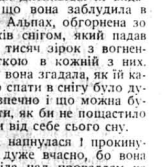

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Telephone: Orchard 2568.

І. Райдер Гегард.

ВИПРАВА ПО АФРИКАНСЬКІ СКАРБИ.

(Продовженя). (25)

Утеча.

В сей час від мандрівників до Матабелів було не більше двох тисяч кроків; коли вони пройшли половину дороги, то Матабели вже були за тисячу кроків, нарешті, коли їм лишалося проїхати одну милю, то між ними та Матабелами було всього на всього кроків пятьсот. Людська натура здатна на дивні річи. Як наближався рішучий момент, втома, що вже була перемогала мандрівників, починала зникати, або, краще сказати, вони починали за неї забувати. Вони не почували вже себе зтомленими, навпаки, вони бігли і вибігали на гори з такою енерґією, немовби лишщо встали з постелі. Навіть коняка почала виявляти свіжу силу. Ледве дихаючи, вони по черзі сідали на коня і бігли поруч прямуючи до верха гори. Котрийсь з Матабелів, високий, дужий чоловік, почав значно випереджати своїх товаришів. Ще дві мінути і він вже був на сто кроків від них. Раптом кінь спинився.

Кліфорд зіскочив на землю, а Бенїта, що вже не мала сили забалакати, вказала на Матабела. Тато сів на камінь, підняв курок своєї рушниці, націлився і стрілив в дикуна, що спокійненько собі біг за ними. Кліфорд був добрий стрілець, і навіть в сю хвилину рука його не зрадила йому. Матабел був, видко, ранений, бо він спітнувся і впав; потім він поволі підвівся і поплентавсь до своїх товаришів, які спинилися, щоб дати йому допомогу.

Се затримане дикунів врятувало Кліфорда і Бенїту, давши їм спроможність досягнути входу в провалле. Правда вони не були ще зовсім безпечні, бо Матабели поклавши пораненого на землю, душ із пятьдесят або й більше кинулися по їх слідах, скажено гукаючи навздогін.

Тим часом втікачі були вже на самім першому горі; Бенїта їхала верхи, а її батько йшов поруч.Се вним кроків за шість десять, бігли Матабели тісною юрбою по вузенькій дорожці, що йшла між крутими скелями.

Раптом зо всіх боків, як видалося Бенїті, заблищали вогні і почулися раптові і густі вистріли. Матабели падали мертві по двоє й по троє, поки їх не лишилося всього кілька душ. Вони обернулися і почали бігти від входу в провалля на рівну дорогу.

Бенїта зсунулася на землю і в ту саму мить почула мягкий голос Джекоба Маєра:

„Отже ви вернулися з вашої прогулянки, панно Кліфорд. Не даром же я так хотів зустрінути вас на сім місці".

Знову в Бамбатсі.

Згодом Бенїта ніяк не могла згадати, як вони опинилися в Бамбатсі. Вона довідалась тільки, що їх обох, і її і її батька, несли туди на ношах зроблених з шкуратяних щитів. Коли вона знову стала притомна, вона побачила, що вона у буді коло входу до печері, за третьою стіною стародавньої фортеци. Її ноги боліли, кости нили, і сей біль нагадав їй все, що вона пережила.

Бенїта встала і взялася зразу за поміччю батька готувати вечерю. Усе необхідне було на своїм місці, хоча самого Маєра ніде не було видко.

Проте, як вона і сподівалася, він зявився ще за видна. Хоча вона й не чула його кроків і сиділа до нього спиною, вона відразу почула його присутність і свідомість свого обвіяла її холодом. Вона обернулася і побачила його за роботою на великій камінюці. Останнє проміннє сонця спадало просто на нього, обрисовуючи його гнучку, червову фіґуру, і його обличчє, освітлене червоним, вогняним світлом здавалось справді страшним. Він був подібний на пантеру, що збірається скочити. Але вона не виявила переляку і спокійно забалакала з ним: „Добривечір, пане Маєр. Я стала як деревина: не можу й шиї повернути, щоб подивитися на вас", додала вона сміючись.

Він мягко зіскочив вниз і опинився коло неї.

„Ви повинні дякувати Богови, в якого ви вірите, що вас не зіли шакалі" — сказав він.

„Я так і роблю, пане Маєр, але й вам я дуже вдячна за те, що ви так ласкаво допомогли нам. Батьку" — покликала вона, — „іди сюди і скажи пану Маєру, які ми йому вдячні".

Кліфорд виліз зі своєї буди під деревом і сказав:

„Я вже казав йому про се, моя голубко".

„Так" — відказав Джекоб — „я вже казали мені про се, навіщож говорити по два рази те саме? Я бачу, що вечеря готова; нумож їсти, бо ви, певне, голодні, а я вам щось розповім".

Вони взялися їсти, хоча ні в кого з них не було апетиту. Маєр їв дуже мало, але багато випив мощної горної кави і вина з водою. Але Бенїті він підкладав кращі шматки, не зводючи з неї ввесь час очей і кажучи, що їй треба було багато їсти, щоб не губити сили і не втратити краси. Бенїта мовчала і згадувала казку, яку вона чула в дитинстві, в котрій людожер годував королівну, яку він збирався зїсти.

„Нам треба б подбати про ваше здоровле, пане Маєр", — сказала вона; — „не можна-ж жити одною кавою та вином".

„Мені сьогодні більше нічого не треба. Я почав дуже добре себе почувати після того, як він вернулися. Я ніколи ще не був такий здоровий і ніколи ще не було в мене стільки сили. Я мігби працювати за трьох без найменшої втоми; от сьогодні я усю другу половину дня носив провізію і инші потрібні речи по сходах на сю стіну, бо нам треба приготуватися до довгої облоги, а мені здається, що я не підняв й одного кошика. Але як вас не було, яким стомленим я себе почував".

Щоби перемінити тему розмови, Бенїта спитала його чи не знайшов він чого-небудь нового.

„Ні ще; але тепер, коли ви вернулися, ми знайдемо багато. Не лякайтеся; я надумав плян, який повинен вивести нас на добре. Я тільки оглянув місце довкола печери, ждучи тієї хвилини, коли можна було вийти до вас назустріч і забити кілька Матабелів. Знаєте! Я сам забив їх сімох. Я не міг промахнутися, обороняючи вас", додав він посміхаючись.

"Бенїта мимоволі відсунулась від нього, а Кліфорд сказав сердитим голосом:

„Не говоріть про такі річи при моїй дочці. Досить того, що доводиться робити такі річи, на віщо ще згадувати про них".

„Се правда", — відповів він замислено, — „і я прохаю в вас вибачення, хоча я ніколи не почував такої втіхи, як тоді, коли я стріляв в Матабелів. Та що-ж, вони повиборали, а ось коло наших стін є знову їх силенна сила. Слухайте! Вони співають свої вечірні молитви". — Маєр почав махати своїм довгим пальцем в такт страшної боєвої пісні Матабелів, окремі зірчки котрої долітали до них з долини.

„Тепер мені треба побалакати з вами. Ви зробили дуже не добре, пустивши навтікі; ви покинули мене тут самого, не по шляхетському. Справді" — додав він раптом скаженіючи — „якби я мав діло тільки з вами, Кліфорде, то кажу вам по щирости, я-б застрілив вас, як тільки-б вас побачив. Зрадникам так і треба, їх убивати треба, хіба-ж не правда?"

„Прошу вас перестати балакати в сім тоні з моїм батьком" — сказала Бенїта різко, бо розсердившись вона забула за свій звичайний страх. — „Крім того, всьаго вина тільки я".

„Я радо послухаю вас", відповів він схиляючись перед нею. — „Я ніколи уже не розвочинатиму сієї розмови, і не сужу вас, бо хто має право вас судити? У всякім разі не Джекоб Маєр; а добре розумію, що вам повинно було бути тут скучно, крім того дами мають право мати свої примхи. Ви вернулися назад, одже й нічого балакати про се. Але слухайте, в одним пункті, я рішучо рішив не піддаватися; за-для вашої власної небезпеки, ви не поїдете звідси, поки ми не зможемо сього зробити усі троє. Я остаточно рішив се, коли носив сади припаси. Завтра рано ви перенесетеся сами, що ніхто не може вилізти на сю стіну, і що еще ніхто не зможе з неї злізти. Крім того, щоб було певніше, я буду спати коло самих сходів".

Бенїта та її батько, вражені сими словами, подивилися одно на другого.

„Молімо має право приходити сюди" — заперечила вона — „адже се його святиня!"

„В такім разі, він може собі молитися на низу. Старий дурень уявляє собі, що він все знає, але він зовсім не вгадав, що я хочу зробити. Крім того ми не потрібуємо, щоб він втручався у наше інтимне життє, правда? Ви побачить золото, як ми його знайдемо, і хай тоді нас обкрадає".

Бенїта та її батько знову подивилися одно на друге, не знаючи, що робити і мовчаючи з розпукою в очах. Вони заплуталися в сітку, далеко від усякої можливої допомоги і опинилися у владі людини, яка починала божеволіти. Пан Кліфорд мовчав, свідомий свого нерозуму. Як міг він потягти свою дочку на сю авантуру в кумпанії з безпринціпним Жидом, минуле котрого було таке непевне? Але Бенїта була смілива і енерґічна дівчина. Її мужність помалу вернула до неї. В грудях її закипіло глибоке обурення. Вона раптом обернулася до Джекоба Маєра, що тягнув люльку і тішився їх збентеженим виглядом.

„Як ви смієте?" — спитала вона тихим, але виразним голосом, — „Як ви смієте, подла ви людино?"

Він злегка здригнувся під її призирливим, гнівним поглядом але потім знову взяв себе до рук, як людина, що готується до поважної боротьби, від наслідків котрої йому багато залежить.

„Не гнівайтесь на мене" — відповів він. „Я не можу витерпіти вашого гніву. Ну добре я все скажу вам і навіть при вашім батькови, бо так буде краще. Я зважуюсь на се — за для вашої користи!"

Він помовчав, а тоді почав казати далі.

„Так, панно Кліфорд, я насмілився взяти вас в полон, бо, як каже старий Моліно, скарб належить до вас, а я хочу поділити з вами. Між иншим, сього скарбу ніяк не можна знайти, хоч я працював з усієї сили". Він подивився на свої ніжні, подрянані руки.

„Щиру правду сказали ви, пане Маєр, його ніяк не можна знайти, через те чи не краще було-б вам пустити нас на нив до Макаланґів".

„Але в нас є рмога відшукати його, панно Кліфорд. Адже ви знаєте, де він і ви можете показати мені його".

„Як би я знала, то я, розуміється, негайно показала-б вам се місце, пане Маєр, бо ви-б забрали собі золото і наші сотунки скінчилисяб на сім".

„Але перше ми поділили-б кожну унцію золота і кожну монету. Але тепер ви повинні показати мені се місце, бо ви-ж обіцяли і можете се зробити".

„Але я не чарівниця".

„Влясне, що навпаки. Як що ви пообіцяєте, я скажу вам, як се зробити. Слухайте лишень обоє. Я багато студіював науки. Я знаю багато тайних річей, і я читаю з вашого лиця, що ви маєте здібність... дозвольте мені, панно Кліфорд, подивитися вам в очі через якийсь час і ви спокійно заснете; під час сього сну, який ні трішки вам не пошкодить, ви довідаєтесь, де лежить золото, і скажете нам".

„Я розумію, чого він хоче" —вмішався в розмову Кліфорд. „Ви хочете загіпнотизувати її так, як ви се зробили з зулуським ватажком".

Бенїта розчинила рота, збіраючись щось сказати, але Маєр хутко перебив її:

„Ні, ні; послухайте перше, що я скажу, а потім будете одмовляти. Ви маєте здібність, дорогоцінну здібність ясновидіти, яка трапляється так рідко".

„Звідкіль ви се знаєте, пане Маєр? Мене ніхто ще ніколи не гіпнотизував, ніколи в світі".

„Се немає жадної вагй. Я про се переконався; я побачив відразу, з тієї хвилини, як ми зустрілися в ночи коло провалля. Хоча ви тоді нічого не почували, ви впливали на мою свідомість в такім напрямі, що вони спонукала мене йти до вас назустріч і прийти як раз на час, щоб запобігти лиху. Ваша душа має здатність відділятися від тіла, вона може бачити минуле і будучину, а також викривати річи скриті".

„Я не доймаю сьому віри" — відповіла Бенїта; — „і у всякім разі не ви розпоряджаєте моєю душою".

„Я се зроблю! я се зроблю!" вигукнув він, палко озираючи її блискучими очима. — „Я передбачав все се і через те напосівся, щоб ви їхали з нами, маючи на думці, спробувати сей спосіб, як би иншу не довели ні до яких наслідків.

„Я відмовляюся віддати свою волю в руки другої людини, а особливо в ваші руки, пане Маєр".

Маєр відвернувся, щоб не показати свого обличча, але хутко забалакав знову, тепер уже зовсім тихим голосом.

„Я бачу, що мені доведеться помиритися з вашою відповідю. Але, панно Кліфорд, як ви казали, що ви не хочете послухати другої людини, то внимали на думці також і вашого батька?"

Вона заперечила, хитнувши головою.

„В такім разі може ви дозволите йому загіпнотизувати вас?"

Бенїта засміялася.

„Звичайно, як що він сього хоче"—промовила вона. „Тілько мені здається, що з сього нічого не вийде".

„Чого ти так дуже противишся сьому?" — спитав її пан Кліфорд, коли Маєр пішов геть.

„Ой, тату!" — відповіла вона. „Невже ти не бачиш і не розумієш? Мені тяжко зяводити тобі, але я мушу се зробити. Спочатку пан Маєр шукав тільки золота. Але тепер він хоче більше: він хоче забрати в свої руки мене, так само, як і золото. Я ненавижу його! Я теж багато читала про гіпнотизм, хоч знає як що я хоч раз дозволю йому опанувати моїм розумом, то я можу зробитися його рабинею, не дивлячись на всю мою зненависть до нього!"

Слідуючого ранку зроблено першу спробу. Кліфорд спробував загіпнотизувати свою дочку. Перед сим Джекоб Маєр, який добре знав сю непевну штуку, вчив його, як братися до діла.

„В моїм життю багато було такого, про що я вам не казав" — відказав Маєр — „з ледве помітною, многозначною посмішкою. „От наприклад, я один раз загіпнотизував вас самого, хоч ви про се нічого й не знали; ось через що, ви завше робите все, що я хочу, крім тих випадків, коли коло вас є ваша дочка, бо її вплив на вас дужчий за мій".

Пан Кліфорд здивований дивився на нього.

„Не диво в такім разі, коли Бенїта не хоче вам дозволити гіпнотизувати її" — промовив він сухо.

Джекоб відразу побачив, що він дав маху.

„Ви далеко ймовірнійші, ніж я гадав" — сказав він. „Хіба я міг би загіпнотизувати вас без вашого відома? Я тільки хотів пожартувати з вами".

„Мені здавалося, що ви не жартували" — відповів пан Кліфорд з неохотою, і лекція йшла далі.

По обіді, вони взялися до справи в середині печері, обстанова котрої, на думку Маєра, повинна була сприяти справі. Бенїту, котру почнала тішити ся комедія, посаджено коло хреста з двома лямпами, які світили на неї з боку, на вітарі стояла третя лямпа. Ставши поперед неї, пан Кліфорд, видивився просто на неї і почав робити за вказівками Маєра якісь таємничі рухи руками. Але він мав під сей час такий смішний вигляд, що Бенїта ледве стримувалась, щоб не засмітись. Однак він не зміг досягти жадних наслідків, хоча Бенїта весь час заховувала повважність на лиці і навіть заплющувала очі хочучи йому допомогти. В одну з таких хвилин, коли вона знову розплющила очі, вона зауважила, що він починав вже сердитись і втомлювався, тим часом, як Джекоб слідкував за ним таким неприємним, непорушним поглядом, що вона швидче заплющила очі, не хочучи бачити його лице.

Трошки згодом, Бенїта раптом почула, що нею опанувала якась чудна сила; що пройшла в її мозок легко й непомітно, як ласкаві слова її матери в далеки роках дитинства. Її видавалося, що вона заблудила в снігових Альпах, обгорнена зо всіх боків снігом, який падав сотнями тисяч зірок з вогненною цяткою в кожній з них. Раптом вона згадала, як їй казали, що спати в снігу було дуже небезпечно і що можна було умерти, як би не попастило відігнати від себе сього сну.

Бенїта напудася і прокинулась — дуже вчасно, бо вона вже летіла над провалля на крилах лебідя, а в темряві внизу спочивали людські постати з лямпами, в яких повинні були бути їх серця. Які тяжкі були її очі? на кожнім з них лежала вага, золота вага. Але ось вони розплющились і вона побачила усе, побачила свого батька, який вже не робив чудних рухів; він обтирав лоба червоною хустинкою, а за ним стояв Джекоб Маєр з простягненими руками і з витріщеними на неї блискучими очима. Вона напружилась і скочила на ноги, хитаючи головою, так як се роблять собаки.

„Годі робити дурниці" — сказала вона. „Се мене томить".

Вона вхопила одну лямпу і побігла до виходу.

Вона сподівалася, що Джекоб Маєр розсердиться. Але згодом вона бачила, що вони виходили, балакаючи зовсім спокійно.

Через кілька днів Бенїта нічого не чула про гіпнотизм. Се ще части було наслідком того, що Матабели, яким надокучило ходити довкола стін і співати без кінця і краю бойові пісні, рішили зробити напад на фортецу. Трох мандрівників слідили за усіма їх рухами зі своєї варти на горішній стіні. Вони бачили, як зрубуано і приношено величезні дуби, з яких мало бути зроблено примітивні драбини; ворожі шпиґуни через цілий тиждень ходили довкола стін, вишукуючи найслабшого місця в фортеці. Коли вони підходили занадто близько, Макаланґи стріляли, забиваючи декотрих з них, і вони тікали до свого табору, який вони зробили недалечко на невеличкім горбі.

(Пальше буде).

МУФУЙТЕ ДО ВЛАСНОГО ДОМУ!

Будуємо українську кольонію в гарній околиці оказиця; два близько від колійової стації і школи; 45 мінут їзди з Ню Йорку. 96-98

3 румові доми з двома льотами, ціна $1100, $200 вплати і 15 долярів місячно на ґрент.

4 румові доми з двома льотами, ціна $1250, 300 долярів вплати і 20 долярів місячно.

5 румові доми з двома льотами, ціна $1400, 400 долярів вплати і 25 місячно. В кождім домі є газ, електрика, вода, синк, виходок і ванна.

10 фамілий українських уже купило там доми, мешкають там і є дуже задоволені. Приїдьте, оглядьте, а певно Вам сподобаєся. Пишіть до: **P. HRY. HORAK, Room 74, 180 Broadway, New York City.**